

Piezīmes un atsaucis Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	6216
Suga:	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0531500
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Lapiņu ezers
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	8.12.2022.
Vispārējās piezīmes:	<p>Spīdīgā āķīte <i>Hamatocaulis vernicosus</i> (Mitt.) Hedenäs (syn. <i>Drepanocladus vernicosus</i> (Mitt.) Warnst.) ir subkosmopolītiska, plaši izplatīta sūnu suga abās Zemes puslodēs aukstajos un mērenajos apgabalos – Eiropā, Grenlandē, Sibīrijā, Ķīnā, Japānā un Ziemeļamerikā, kā arī kalnos – Himalajos, Āfrikas austrumos un dienvidos, Centrālamerikā un Dienvidamerikā. Eiropā suga sastopama ziemeļu, rietumu un centrālajā daļā, galvenokārt mežu zonā un mežastepē; samērā bieža tā ir ziemeļu apgabalos, bet centrālajā daļā reta un sarūkoša suga nosusināšanas, kūdras ieguves un zemes lietojuma maiņas dēļ. Aug gan karbonātiskās augtenēs, gan vietās ar samērā zemu pH minerotrofos purvos un purvainās pļavās, pārplūstošās vietās (Bambe u.c., 2022).</p> <p>Latvijā literatūrā spīdīgā āķīte atzīmēta kā mezotrofs higrofits, kas bieži sastopams ar karbonātiem nabadzīgos zāļu purvos, mitrās pļavās, avotainos purvos, periodiski pārplūstošās vietās ezeru krastos. Sugai bez tipiskās formas f. <i>vernicosus</i> vēl nodala f. <i>inundatus</i>, f. <i>gracilescens</i> un f. <i>Major</i> (Bambe u.c., 2022).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>0,25</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2021. g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” (Latvijas Dabas., 2021) ietvaros. Populācijas minimālais vērtējums ir 0,23 m², bet maksimālais – 0,25 m² (Latvijas Dabas., 2021). Tā kā populācijas minimālais un maksimālais vērtējums būtiski neatšķiras, pieņemts lēmums aprēķinos izmantot populācijas minimālo vērtējumu.</p> <p>Spīdīgā āķīte DL “Lapiņu ezers” teritorijā zināma kopš 1998. gada. 2008. gada monitoringā (sugas uzskaiti veicis U. Suško) nav sniegts skaitlisks sugas populācijas vērtējums, bet minēts, ka suga suga sastopama nedaudz (Latvijas Dabas., 2021).</p>

Lauks	Paskaidrojums																																							
	<p>2015. gadā projekta “Sūnu un lokanās najādas <i>Najas flexilis</i> monitorings atbilstoši Bioloģiskās daudzveidības programmai” ietvaros veikts sugas otrais monitorings (uzskaiti veica U. Suško). 2015. gadā populācijas minimālais vērtējums novērtēts ar 2,7 m², bet maksimālais ar 3,5 m² (Latvijas Botāniķu..., 2015).</p> <p>2021. gadā sugas izpēti DL “Lapiņu ezers” projekta “Projektā “Dabas skaitīšana” konstatēto Biotopu direktīvas II un IV pielikuma vaskulāro augu un sūnu sugu atradņu inventarizācija un monitorings” ietvaros veicis U. Suško. Populācijas minimālais vērtējums ir 0,23 m², bet maksimālais – 0,25 m² (Latvijas Dabas., 2021). U. Suško savās piezīmēs min, ka, salīdzinot ar 2015. gadā veikto uzskaiti, kad spīdīgā āķīte tika uzskaitīta 30 vietās 2,7 m² platībā un sugas dzīvotnes stāvoklis tika novērtēts kā izcils, 2021. gadā sugas aizņemtā platība ir samazinājusies ļoti būtiski, ko izraisa bebru darbība (Latvijas Dabas., 2021).</p>																																							
Unit_CV	<p>Kvadrātmetri</p> <p>Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, sūnu, ķērpju un lielākoties arī ūdensaugu gadījumā populācijas lielumu novērtē m² (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).</p>																																							
Habitat	Annex I viens																																							
Annex I	<p>7140</p> <p>DL “Lapiņu ezers” teritorijā spīdīgā āķīte sastopama ES aizsargājamā biotopā 7140 <i>Pārejas purvi un slīkšņas</i>.</p>																																							
Annex I_area_USE	<p>0,31</p> <p>Spīdīgā āķīte DL “Lapiņu ezers” teritorijā sastopama vienā poligonā, kura platība ir 0,31 ha. Sugas dzīvotnes laukuma platība noteikta LatViaNature projekta izstrādātajā Augu monitoringa rīkā (1. pielikuma 1. attēls), pamatojoties uz līdzšinējiem sugas pētījumiem šajā teritorijā.</p>																																							
Other_area_USE	Na																																							
OK_DEN	<p>Spīdīgās āķītes populācijas segumi (seguma mērvienība – m²/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais segums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija.</p> <table><tr><th>N2000 teritorija</th><th>CV_DEN, m²/ha</th><th>Segums</th></tr><tr><td>Augšdaugava</td><td>105.14</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Motrines ezers</td><td>43.42</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Zušu-Staiņu sēravoti</td><td>25.00</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Krustkalnu dabas rezervāts</td><td>18.52</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Kaučers</td><td>11.32</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Elles purvs</td><td>10.29</td><td>Augsts</td></tr><tr><td>Slīteres nacionālais parks</td><td>5.20</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Augšzeme</td><td>5.05</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Bednes purvs</td><td>4.25</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Gaujas nacionālais parks</td><td>3.40</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Taurīšu ezers</td><td>2.62</td><td>Optimāls</td></tr><tr><td>Draugolis</td><td>2.55</td><td>Optimāls</td></tr></table>	N2000 teritorija	CV_DEN, m ² /ha	Segums	Augšdaugava	105.14	Augsts	Motrines ezers	43.42	Augsts	Zušu-Staiņu sēravoti	25.00	Augsts	Krustkalnu dabas rezervāts	18.52	Augsts	Kaučers	11.32	Augsts	Elles purvs	10.29	Augsts	Slīteres nacionālais parks	5.20	Optimāls	Augšzeme	5.05	Optimāls	Bednes purvs	4.25	Optimāls	Gaujas nacionālais parks	3.40	Optimāls	Taurīšu ezers	2.62	Optimāls	Draugolis	2.55	Optimāls
N2000 teritorija	CV_DEN, m ² /ha	Segums																																						
Augšdaugava	105.14	Augsts																																						
Motrines ezers	43.42	Augsts																																						
Zušu-Staiņu sēravoti	25.00	Augsts																																						
Krustkalnu dabas rezervāts	18.52	Augsts																																						
Kaučers	11.32	Augsts																																						
Elles purvs	10.29	Augsts																																						
Slīteres nacionālais parks	5.20	Optimāls																																						
Augšzeme	5.05	Optimāls																																						
Bednes purvs	4.25	Optimāls																																						
Gaujas nacionālais parks	3.40	Optimāls																																						
Taurīšu ezers	2.62	Optimāls																																						
Draugolis	2.55	Optimāls																																						

Lauks	Paskaidrojums			
		Laukezers	1.69	Zems
		Vesetas palienes purvs	1.18	Zems
		Rāznas nacionālais parks	1.00	Zems
		Mežole	0.99	Zems
		Lapiņu ezers	0.74	Zems
		Aizdumbles purvs	0.70	Zems
		Ventas ieleja	0.62	Zems
		Ances purvi un meži	0.24	Zems
		Silene	0.10	Zems
		Pelcišu purvs	0.07	Zems
		Viskūžu sala	0.07	Zems
		Sedas purvs	0.06	Zems
		Gulbinkas purvs	0.03	Zems
OPT_DEN	<p>Optimālais segums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas segumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama.</p> <p>Par optimālo segumu izraudzīts DL “Draugolis” segums – 2,55 (zemākais no optimālajiem segumiem).</p> <p>DL “Lapiņu ezers” spīdīgās āķītes segums ir uzskatāms par zemu.</p>			
OK_NEW	<p>Nē.</p> <p>Nav nepieciešams veidot jaunas dzīvotnes, bet uzturēt labā stāvoklī jau esošo dzīvotni.</p>			
AREA_NEW	0			
OK_INT	<p>Nē.</p> <p>Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.</p>			
IND_INT	0			
Papildus nosacījumi	<p>Biotopa stāvoklis labs, bet to negatīvi ietekmē bebru darbība, kas eutroficē mazo ezeriņu un veicina grīšļu un citu lakstaugu savairošanos ezera nokrastes slīkšņā, kas daudzviet ir aizņēmuši spīdīgās āķītes dzīves telpu un konkurē ar to. Lai uzlabotu sugas dzīvotnes stāvokli, nepieciešams būtiski ierobežot vai iespēju robežās izbeigt bebru darbību ezerā, veicot to medīšanu (Latvijas Dabas., 2021).</p>			
Cits lauks				

Izmantotā literatūra

Bambe, B., Baroniņa, V., Suško, U. 2022. Spīdīgās āķītes *Hamatocaulis vernicosus* (Mitt.) Hedenäs izplatība un populāciju dinamika Latvijas Natura 2000 teritorijās. Latvijas Veģetācija 32: 49-63

Baroniņa, 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

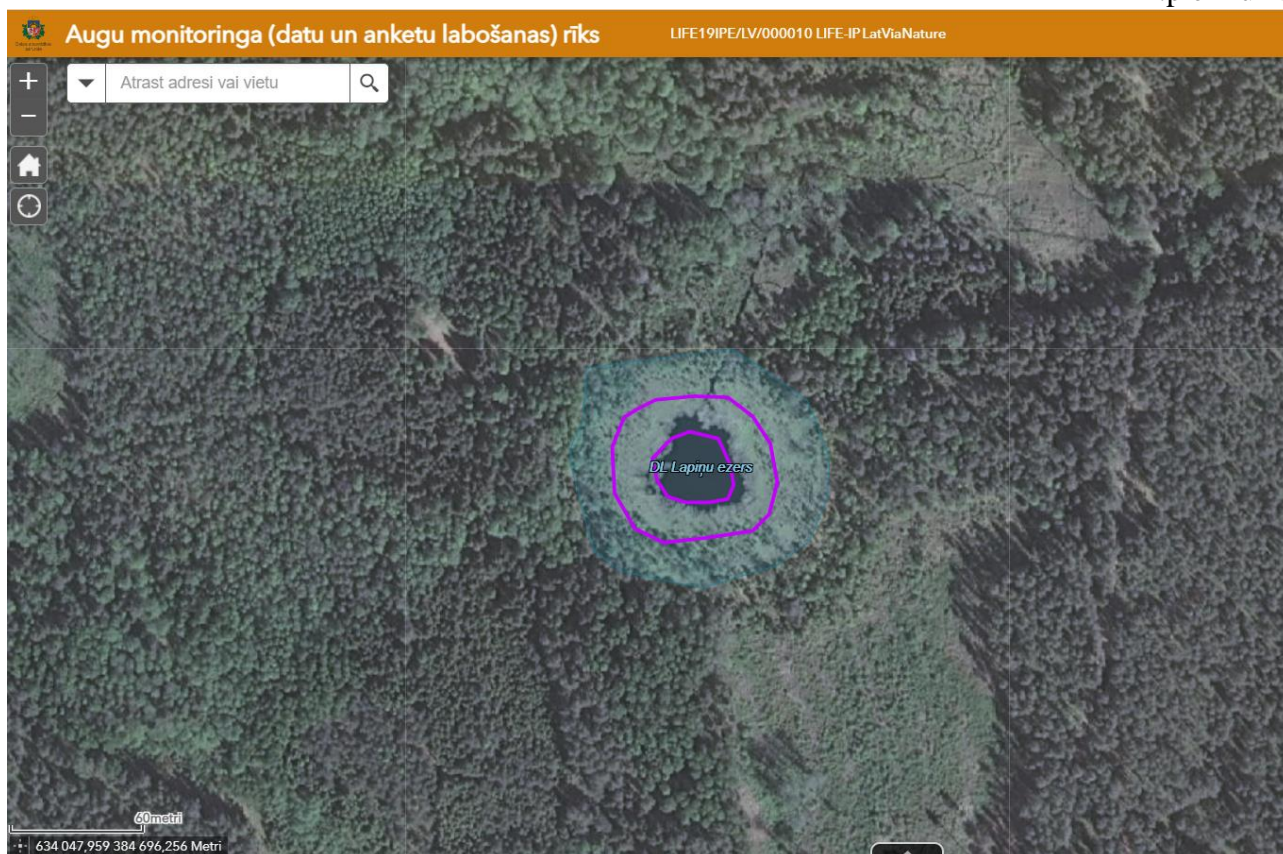
Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Latvijas Botāniķu biedrība. 2015. Sūnu un lokanās najādas *Najas flexilis* monitorings atbilstoši Bioloģiskās daudzveidības programmai. Atskaite iepirkuma līguma Nr. 7.7./71/2015-P ietvaros. Rīga, 24 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2021. Vaskulāro augu un sūnu sugu monitorings un inventarizācija Natura 2000 teritorijās un ārpus tām 2021. gadā. Rīga, 249 lpp.

Natura 2000 SDF – Lapiņu ezers. Skatīts 9.10.2022. Pieejams:
<https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0531500>

1.pielikums

1.attēls. Ekrānšāviņš no LatViaNature projektā izstrādātā Augu monitoringa rīka. Ar violeto kontūru kartē attēlots spīdīgās āķītes dzīvotnes laukums DL “Lapiņu ezers”. Ekrānšāviņš uzņemts 9.10.2022.